

Zavarovalnice in upravljanje tveganj

Urban Merhar

MaRS 2026

Zakaj se zavarujemo? Ker življenje prinaša negotovosti. Nesreče, bolezni, naravne ujme in drugi nepričakovani dogodki imajo lahko velike finančne posledice za posameznika, družino ali podjetje. Osnovna ideja zavarovanja je zato preprosta, a izjemno pomembna: tveganje, ki bi ga posameznik težko nosil sam, se prenese na širšo skupnost. S plačilom premije posameznik pridobi večjo finančno varnost, zavarovalnica pa prevzame odgovornost za izplačilo škode ob nastanku zavarovalnega primera.

Zavarovalništvo ima zelo dolge korenine. Že v zgodovini so se ljudje organizirali tako, da so posledice nesreč delili med širšo skupnost. Prve zgodovinsko dokumentirane zametke najdemo v Hamurabijevem zakoniku, ki je datiran okoli leta 1750 pr. n. št. Značilen primer iz zgodovine so trgovske karavane, kjer je škodo ob ropih nosila celotna karavana. Kitajski trgovci so na primer blago razporejali na več čolnov, da izguba enega čolna ne bi pomenila izgube vsega blaga. Podobno so delitev tveganj razumeli tudi v antični Grčiji, kjer sta ladjar in trgovec skupaj poravnala škodo, nastalo med plovbo. V vseh teh primerih prepoznamo isto načelo: solidarnost in razpršitev tveganja.

V sodobnem zavarovalništvu se ta ideja izraža skozi pogodbeni odnos med zavarovancem in zavarovalnico. Zavarovanec plača premijo, zavarovalnica pa ob dogovorjenem škodnem dogodku izplača zavarovalnino oziroma vzpostavi stanje pred škodo. Za zavarovanca to pomeni manjšo negotovost: namesto možnosti velike in nepredvidljive finančne izgube plača vnaprej znan strošek. Zavarovalnici pa veliko število podobnih tveganj omogoča, da škode ocenjuje statistično. Tako velike koeficiente variacije za posamezne zavarovance zamenja z majhnim koeficientom variacije za portfelj zavarovanj.

Posebno mesto v zavarovalniškem sistemu ima pozavarovanje. Če je zavarovalnica zaščita za posameznike in podjetja, je pozavarovalnica, poenostavljeno povedano, zavarovalnica za zavarovalnice. Njena vloga pride do izraza predvsem pri zelo velikih posameznih tveganjih ali katastrofalnih dogodkih, ko bi lahko ena večja škoda oziroma večje število majhnih škod povzročilo celo propad zavarovalnice. Pozavarovanje zavarovalnicam omogoča, da del presežnih tveganj prenesejo naprej, s tem pa varujejo svojo kapitalsko stabilnost in sposobnost izpolnjevanja obveznosti do zavarovancev.

Pri tem ima ključno vlogo upravljanje tveganj. Tveganje lahko razumemo kot vpliv negotovosti na cilje. V zavarovalništvu to pomeni možnost, da se dejanski prihodnji dogodki razlikujejo od pričakovanih in povzročijo finančno izgubo ali neugodno spremembo finančnega položaja družbe. Upravljanje tveganj zato ni zgolj kontrolna funkcija, temveč sistematičen proces prepoznavanja, merjenja, spremljanja in obvladovanja tveganj ter poročanja o njih.

V okviru evropske ureditve Solventnost II je finančna stabilnost zavarovalnic urejena skozi tri stebre. Prvi steber zajema kvantitativne kapitalske zahteve, kot so lastna sredstva, zahtevani solventnostni kapital in solventnostni količnik. Drugi steber

poudarja kakovost sistema upravljanja, notranjih kontrol in lastne ocene tveganj ter solventnost. Tretji steber pa se nanaša na poročanje in razkritja, ki povečujejo preglednost poslovanja za nadzornike, trg in javnost.

Za dolgoročno finančno varnost zavarovalnice je posebej pomemben solventnostni količnik, ki kaže razmerje med razpoložljivimi lastnimi sredstvi in zahtevanim solventnostnim kapitalom. Gre za enega ključnih kazalnikov tega, ali ima družba dovolj kapitala za absorbiranje nepričakovanih izgub, izpolnjevanje obveznosti do zavarovancev in stabilno poslovanje tudi v neugodnih razmerah.

Upravljanje tveganj v zavarovalnici poteka na več ravneh. V proces so vključeni vsi zaposleni, saj se tveganja pojavljajo v vsakodnevnem poslovanju, produktih, naložbah, procesih, sistemih in strateških odločitvah.

Zavarovalnice se srečujejo z različnimi tveganji: zavarovalnimi, tržnimi, kreditnimi, likvidnostnimi, operativnimi in strateškimi. Vse pomembnejša postajajo tudi novonastajajoča tveganja, kot so kibernetiska tveganja, geopolitična nestabilnost, tveganja, povezana z umetno inteligenco, ter trajnostna in podnebna tveganja. Prav razumevanje teh tveganj je ključno za odgovorno odločanje in dolgoročno odpornost zavarovalniškega sistema.

Pomemben primer takšnega sistema v regiji je Zavarovalna skupina Sava, katere matična družba je Sava Re. Skupina deluje na področju pozavarovanja, zavarovanja, pokojnin, upravljanja premoženja, asistenčnih storitev in drugih dopolnilnih dejavnosti. S svojo prisotnostjo v več državah regije, razvejano ponudbo ter poudarkom na stabilnosti, odgovornosti in trajnostnem razvoju predstavlja pomemben del zavarovalniškega okolja v Sloveniji in širši regiji Adria.

Če želite o zavarovalništvu in upravljanju tveganj izvedeti še več, vam predlagam, da na spletnih straneh Zavarovalne skupine Sava poiščete poročilo o solventnosti in finančnem položaju, v katerem je predstavljeno vse o sistemu upravljanja tveganj v Zavarovalni skupini Sava in še več.

Zavarovalništvo ni le prodajanje zavarovalnih polic, temveč sistem ustvarjanja gospodarske varnosti. Temelji na solidarnosti, statistiki, kapitalu, zaupanju in odgovornem upravljanju tveganj. V svetu, kjer so negotovosti vse večje in kompleksnejše, postaja sposobnost prepoznavanja, razumevanja in obvladovanja tveganj ena ključnih kompetenc tako za posameznike kot organizacije.